

טעימות הדף היומי

עם הרב אברהם משה הלוי רוט

להערות והוספות: a0527652027@gmail.com

שיעורי "טעימות" מיועדים ללומדי הדף היומי המבקשים להעשיר את הלימוד עם "נושא מעניין לקחת הביתה". הם כוללים נושאים לדיון, פולמוסים, חיזוקים, לקחים, קושיות, הקשרים לפרשת השבוע והמועדים, ועוד ועוד. מטרת השיעורים לעודד שיח תורני גם לאחר שהלימוד הסתיים. בבית או בעבודה, עם האשה או הילדים, בשבתך בביתך ובלכתך בדרך.

השיעורים נמסרים באולפן "קול הלשון" וניתן לצפות בהם באתר, או להקשיב בטלפון 03-6171111 ולהקיש ברצף (משמאל לימין): # 41670658 *

לתגובות והערות, ולקבלת הגליון בקביעות: a0527652027@gmail.com
הפקת הגליונות כרוכה בהוצאת משאבים רבים של עריכה וגרפיקה, ניתן להשתתף בעלויות ובזכויות!

זי"ע, הוא היה כולו מלכות ואצילות, מלא הוד ורוממות, ויחד עם זה – הוא היה תלמיד כל ימיו.

כאשר ידידו ורעו **הגרא"ל שטיינמן** זי"ע היה מוסר שיחה בישיבה, היה הגרמ"ל יושב כאחד התלמידים ומקשיב בצמאון לכל מילה. היתה לו תנועה מיוחדת למעמד זה: ראשו מוטה קדימה, ידו מונחת על זקנו, בעוד עיניו מרוכזות ומכווצות בשימת לב יתירה.

אבל לא רק כלפי הגרא"ל, לפעמים במהלך השיעור היומי היינו נתקלים בקושיה, ואחד התלמידים המצויינים ביקש להציע הסבר – שוב היה הגרמ"ל מתכסה במעטה ה'תלמיד' שלו... הוא היה רוכן קדימה בריכוז, מניח ידו על זקנו, ואומר בהכנעה: 'תגיד שוב, שלוימ'ה, לא הבנתי!'

לפעמים היינו חומדים לצון, ושואלים אותו שאלה חזקה מתוך ה'מנחת יהודה' שלו, הוא היה שואל 'מהיכן השאלה הזו?' והיינו עונים בחיוך: מספר מנחת יהודה... למשמע הדברים היו פניו קודרים, ואומר: בבקשה אל תסתכלו בספר הזה, יש בו הרבה טעויות, חזרתי בי מהרבה מהדברים שכתבתי, **אני צריך ללמוד הכל מחדש...** [ואכן בשנותיו האחרונות זכה לכתוב מחדש את ספרי מנחת יהודה, ולהוציאם לאור במהדורה מפוארת].

לברוך מן הקטנות | הגרש"ז אויערבך זצ"ל

?!

מושג | "עם הארץ" – מי שאיננו תלמיד חכם!

בדף שלנו אנו מוצאים את המושג "תלמיד חכם" מול "עם הארץ", הגמרא דנה האם אנו עוסקים בתלמיד חכם או בעם הארץ. **כנראה שאין דרך אמצעית...** מי שאיננו תלמיד חכם – הרי הוא עם הארץ.

בהספידו של הגר"ש אויערבאך זצ"ל על אביו הגדול הגרש"ז זצ"ל, הוא אמר "מעולם לא חינכנו בבית אבא לגדול ולצמוח תלמידי חכמים, כפי שהתריעו מפני הסכנה מלצאת עם הארץ חס ושלום". החינוך לגדלות – לא היה לשם הגדלות, אלא בשביל לברוח מן הקטנות. (ראה "טעימות" דף יז על "למען סור משאול מטה").

הרי לנו שמי שאיננו תלמיד חכם הוא כבר נכנס לסכנה של "עם הארץ"... כפי המבואר בגמרא שלנו.

מעניין לדעת | מדוע החכם מכונה "תלמיד"?

הקניין הראשון מקנייני התורה הוא "בתלמוד". במדרש שמואל מפרש – תמיד תהיה תלמיד. איזהו חכם הלומד מכל אדם. "ולעולם הוא מחשיב עצמו שהוא חסר, וחושק לעולם ללמוד יותר, ובזה ישיג מעלת התורה לפי שלעולם הוא צמא למים".

תלמידי חכמים לא נקראים 'חכמים' אלא 'תלמידי' חכמים, כי הם תמיד מרגישים 'תלמידים', הם מסתכלים על התורה בסקרנות ובתשוקה, כאילו עדיין לא טעמו כלום, רוצים לדעת ולהבין עוד ועוד ועוד...

הקנין הראשון הוא – **לא לדעת שובע, להיות צמא, להיות מלא תשוקה וסקרנות.**

זכיתי ללמוד אצל מורי הקדוש **רבי מיכל יהודה ליפקוביץ**

דרכי הלימוד | "תלמיד חכם" למקצוע מסויים?

הגמרא אומרת שמדובר במי שהוא **"תלמיד חכם לזה ולא לזה"**. את דיני ווסתות הוא יודע היטב, אבל את גדרי איסורי ביאה הוא איננו יודע. אנו לומדים כאן שיש מושג להיות "תלמיד חכם" למקצוע אחד.

בעניין זה קראתי את הסיפור הבא:

באחד משיעוריו, שאל רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל את תלמידיו: "אמרו נא, לדעתכם, מיהו בעל החיים המוכשר ביותר בבריאה?"

אחד התלמידים אמר שלדעתו האריה, כי הוא מלך החיות.

עלון טעימות מיסודה של אגודת **"לוחמי הדף"** לחיזוק ועידוד עמידה באתגרי לימוד הדף היומי. מרגיש בודד במערכה? מנסה לעמוד בקצב ולא מצליח? הצטרף אלינו, איש את רעהו יעזרו ולאחיו יאמר חזק! להצטרפות לקבוצות השונות של "לוחמי הדף" צור קשר במספר 054-824-9119

העומד, משלוח מנות, מזוזה, מעקה ושמירת נפש, ציצית, לא לבש, וכו' וכו'. יש בתורה מאות סוגיות ממוקדות, שאפשר ללמוד ולהתעמק ולברר אותם "ישר והפוך".

כאשר אתה "קונה" סוגיא כזו, מסכם אותה בכתב, מעלה את חידושיך והגיגיך עלי גליון (אולי גם מוציא לאור קונטרס קטן), אתה מתחבר אל הסוגיא הזאת, היא נהיית "שלך". תורה דיליה.

קחו לדוגמא את הגר"ח קנייבסקי זצ"ל, הוא לא החל בסדרת "דרך אמונה" אלא בעשרות חיבורים קטנים על סוגיות נקודתיות: עגלה, ערופה, חגבים, עבדים, מסכתות קטנות, מעקה, כתובת קעקע, וכן הלאה והלאה. הוא היה מומחה לעשרות סוגיות נשכחות שכמעט לא נגעו בהן.

אבל, התנאי לכל זה הוא "אהבה". **לכרות ברית אהבה עם סוגיא מסוגיות הש"ס, ללעוס אותה ולמצוץ אותה באהבה ובחשק. מה זה "ללעוס" ו"למצוץ"? הכוונה שאין לחץ לסיים, אתה נהנה מקושיה טובה, מהגדרה חדשה, או "סתם" חזרה עשירית על הסוגיא בגמרא או בפוסקים. אין לך שיעור עצר או תוכנית יציאה, אתה פשוט נהנה מהחוויה עצמה.**

עיקר העיקרים – שעות הלימוד שאתה מייחד לסוגיא "שלך", משמשות רק כבסיס איתן של הלימוד היומי, אבל המטרה היא **שהסוגיא הזו תלווה כל רגע 'דיק' בחיך**. הגעת כמה דקות לפני מעריב? נצל אותם לעיון בסוגיא. החברותא בכולל עם אשתו בחדר לידה? הרווחת כמה שעות להגות בסוגיא "שלכם". וכן הלאה והלאה.

אינני יודע אם הצעה זו מתאימה לכל אברך ואברך, אבל אני חושב שיש אברכים רבים שהיא יכולה לעשות מהפך בחייהם.

הרב וולבה היה רגיל לומר שבחור ישיבה שצריך למסור בעוד כמה ימים "חבורה" לפני חבריו, נהפך ל"חפצא של תורה", כי הוא כל הזמן "תפוס" באתגר הזה, חושב עליו, משכלל אותו, חוזר שוב, מתכונן לקושיות אפשריות... הוא כל כולו בתוך ה"חבורה" שלו...

כך נראה תלמיד חכם כשהוא ממוקד במטרה מסוימת, בשטח מסוים. הוא נושם אותו וחי איתו, הוא מוצא שוב ושוב הקשרים ונידונים מתוך החיים עצמם או מפרשת השבוע השייכים לסוגיא שלו... הוא מחובר לתורה. והיא – מרוממתו על כל המעשים.

יש מעלה נוספת לדרך הזו: היא מרוממת את הבית, האשה והילדים. כולם יודעים ונושמים את הסוגיא "של אבא". אם לדוגמא הוא צולל לתוך דיני "חציו לה" וחציו לכם" ביום טוב, הוא בוודאי נהנה לקיים את ההלכה לפרטיה. הם רואים אותו יושב בסעודה מחצות היום עד הלילה – כפי המבואר בכל הפוסקים – משורר ואוכל ומתענג ושחח... אין עוד בית כזה בעולם!... יש להם "שייכות" לסוגיא של אבא שלהם... וכן הלאה והלאה.

הרב אברמסקי אישר שאכן האריה הוא החזק ביותר על פני האדמה, אך אינו המוכשר ביותר, שכן אינו יודע לעוף או לשחות... תלמיד אחר העלה את שמו של הנשר, כמלך העופות, ושוב נמצא החיסרון: שהנשר על פני האדמה חלש הוא מחיות הארץ, ואף לשחות אינו יכול. הלוויתן ששמו הועלה כמי ששולט ללא מיצרים במרחבי הים, נדחה מסיבה פשוטה: על פני האדמה הרי הוא מוטל כאבן אדירה שאין לה הופכין ואינו יכול אף לשרוד גם אם לא יתקיפוהו. קל וחומר שאינו יכול לעופף.

התלמידים הבינו שהרב אברמסקי חותר לכיוון מסוים ושאלו לדעתו: מיהו בעל החיים המוכשר ביותר?

הרב אברמסקי ענה שהדבר פשוט מאוד: **הברווז!** הוא הרי יודע גם לשחות, גם ללכת ביבשה וגם לעוף. הרי שהוא המוכשר ביותר...

מפני כבודו של הרב כבשו התלמידים את צחוקם, אך גיחוכים חרישיים נשמעו פה ושם. הרב אברמסקי לא נעלב ושאל: האם יש משהו לא נכון במה שאמרתי? משהו מכאן יכול להסביר מה לא בסדר בתואר 'המוכשר ביותר' שהענקתי לברווז?

אחד התלמידים התנדב לומר בשם כולם: הברווז אכן יודע לבצע את שלושת התחומים הללו. אולם הוא אינו המוכשר ביותר, משום שבכל תחום הוא יודע רק 'קצת'. קצת לשחות, קצת לעוף, קצת לדדות.

פני הרב אברמסקי האירו והוא הגיע לתכלית של הצגת השאלה: **"זה מה שרצינו ללמד אתכם: ישנם שיושבים בבית המדרש ולומדים 'קצת מכל דבר', בהנחה שככה הם ידעו הרבה ויהיו מוכשרים. אלא שכפי שהאריה הוא הטוב ביותר בתחומו, וכן הנשר והלוויתן, כך גם צריך יהודי לבחור לו מקצוע בתורה. תחום שאותו הוא מציב לו כיעד להיות בו הטוב ביותר. כי אם לא כן, הרי הוא כאותו ברווז שיודע גם וגם, אבל הכל מודים ש'זה לא זה'..."**

"אף שאין ספק שמוטל על יהודי ללמוד את כל חלקי התורה, אבל תחום אחד עליו לבחור לעצמו ובו להעמיק במירב ומיטב הכוחות", סיים הרב את מוסרו.

לאחרונה כיבדו אותי לכתוב מאמר על נושא זה בגליון "חיים וקיימים" היו"ל ע"י ידידי רבי אליהו וידאל שליט"א, שם כתבתי על עניין זה של "תלמיד חכם לנושא פלוני":

"אי אפשר לתפוס הכל מהכל, בבת אחת. לא בעיון ולא בבקאות. רק כאשר מתמקדים ומתאבלים במקצוע אחד, אפשר לרכוש אותו בקניין נצח ואז להסתער על עוד אחד ועוד אחד.

אז, **בחר לך סוגיא קצרה וממוקדת**. התורה מלאה בסוגיות ממוקדות: איסור לשון הרע, מצוות כיבוד אב ואם, בל תשחית, בל תשקצו, לא תחנם, דינא דמלכותא דינא, איסורי ניחוש, עוסק במצוה, חוקות הגויים, ברכת כהנים, ספירת

ביטוי | נועץ צפרניו בקרקע

לדעת רש"י הביטוי "נועץ צפרניו בקרקע" מבטא סך הכל ש"עמיד עצמו בלא דישה", אז מדוע הגמרא משתמשת בכזה ביטוי? כנראה כדי לבטא את עוצמת האיפוק וההתגברות שעליו להפעיל אל מול יצר תאוותו המתגבר עליו.

חיזוק | "ואשריו!" לא ליפול ברוחו!

הגמרא אומרת שכשאשתו אומרת נטמאתי "נועץ צפרניו בקרקע עד שימות, וטוביה!" מבאר רש"י וטוביה – ואשריו, כלומר, זו היא הטובה לו.

אדם שבא לידי מכשול כזה הוא בטח שבור ורצון. אבל הגמרא אומרת לו, גם אם נכשלת (כשבא סמוך לווסתה) והתגלגלה תקלה גדולה, מעתה תעשה את מה שצריך לעשות, **ואשריו!..** אתה עושה מה שאתה יכול, מתמודד ומתגבר, נזהר לא לקלקל יותר. אשריו!

אחד מהצדיקים זצ"ל סיפר כך:

"בהיותי פעם אחת בארץ ישראל, היתה למטוס נחיתת חרום באנגליה, היות שנוצרו כמה תקלות וכו'. והיתה זו לי הפעם הראשונה להיותי במדינה זו... והנה לזוגתי היה דוד שם, והלכנו לבקרו, והזמינו לשבת, הדוד הזה עסק במסחר של ספרים עתיקים, והתעשר מזה מאוד.

אחר סעודת השבת הלכתי לנוח, החדר שנתן לי לישון היה חדר ספרים גדול. והיות שאני אוהב ספרי קודש, נטלתי מהמדף איזה ספר, וראיתי שהיה זה סידור ישן מאוד, דפדפתי בו וראיתי בברכות במקום ברכת "**שלא עשני גוי**" שכתוב "**שעשני יהודי**" והיה פלא גדול בעיני. ודפדפתי הלאה, וראיתי שזה סידור עתיק של לפני כמה מאות שנים, ותיכף גיליתי שהסידור הזה נדפס בעת גזרות שמד, ופחדו אז מהגויים, ולכן לא יכלו לכתוב: "**שלא עשני גוי**" וכו', כי הכמרים הסיתו את המון העם, והצנזורה הייתה קשה מאוד. **תוך כדי דפדוף שאני קורא: "שעשני יהודי" וכו', נפלתי בשינה.** וכך חלמתי באמצע השינה: למה באמת שלא נברך את הברכה בכל יום באופן חיובי: "ברוך אתה ה' שעשני יהודי" **ועלה במחשבתי באמצע השינה:** אם היינו מברכים: "שעשני יהודי" היה בא היצר הרע ושובר אותנו: **אתה יהודי? את יהודייה? כך נראה יהודי? בוש והכלם, זה נקרא לקיים מצוות! אתה לא צדיק, את לא צדקת, והיה מחליש דעתנו.**

לכן תיקנו את הברכה באופן שלילי: "שלא עשני גוי". מה שלא יהיה, אני כן צדיק או לא צדיק, אפילו אין לי שום מצוה,

לשון הקודש | "נמצא" – מלשון 'מציאה' או 'מציאות'?

רב אדא פירש את המשנה של "נמצא על שלו טמאין" באופן שאמרה לו נטמאתי באמצע הביאה. רבינא הקשה עליו "והא נמצא קתני, ו'נמצא' לבתר הכי משמע".

מה סבר רב אדא?

בשביל לבאר זאת עלינו להקדים שהמילה "נמצא" בלשון הקודש משמשת בשני מובנים: א' מלשון מציאות, נמצא = ישנו. "נמצא, ואין עת אל מציאותו" הנמצאים בשושן. ב' מלשון מציאה, נמצא = התגלה לאחר שאבד.

רבינא הבין "נמצא על שלו" מלשון "מציאה", לפתע מצאו על שלו דם. לכן הוא טוען "נמצא – לבתר הכי משמע". אבל רב אדא הבין "נמצא על שלו" מלשון "ישנו", ישנו דם על שלו.

הרבה פעמים חז"ל דורשים "נמצא" שמשמש כ"ישנו" במובן של "מציאת אבידה". כמו בפסוק "קח את שתי בנותיך הנמצאות" – רש"י על התורה פירש "מזומנות כאן", אבל חז"ל דורשים שהקב"ה חיפש אותם ומצא אותן מתאימות להוציא מהם את מלך המשיח כמו שכתוב "מצאתי דוד עבדי. וכך אונקלוס מתרגם שם "דאשתכחא מהימן עמך". [וכע"ז גם בתרגום מגילת אסתר "לכל העם הנמצאים בשושן הבירה" שנמצאו חייבים].

והנה, בבראשית מא, לח "ויאמר פרעה אל עבדיו **הנמצא** כזה איש אשר רוח אלקים בו", ובתרגום אונקלוס הנשכח כדן, ופרש"י כתרגומו הנשכח כדן, **אם נלך ונבקשנו הנמצא כמוהו**, לשון תמיהה. והיינו שפירש אונקלוס שאין כוונת פרעה לתמוה האם יש בנמצא (=במציאות) איש כזה [שאז היה תרגומו 'האשתכח' או 'המשתכח'], אלא כוונתו האם אנו נמצא איש כזה אם נלך ונחפשנו.

ובאמת משמע בסוגיות בפסחים שגם איסור "בל יראה ובל ימצא" – אין הכוונה שלא יהיה נמצא = קיים במציאות אצלך, אלא הכוונה שהוא לא יהיה נמצא=מתגלה ע"י ביקוש, אם תחפשנו לא תמצא אותו.

וזהו מצות בדיקת חמץ – שמחפשים החפץ ואם לא מצאוהו, אז אפילו אם באמת הוא ישנו בבית, כבר אינו "נמצא". וכן למדו חז"ל שם "מציאה ממציאה וחיפוש וחיפוש". הרי שה"מצא" הוא מלשון חיפוש ומציאה "וימצא הגביע באמתחת בנימין".

ובאמת מן התורה אין שום חשש בחמץ שנמצא [ישנו] בביתו אם הוא איננו נמצא [בחיפוש], כגון שהוא מתחת מפולת של ג"ט, 24 ס"מ בסך הכל... וכי אי אפשר להרים את האבנים ולהוציא את הכיכר.. אפשר ואפשר, אבל החמץ כבר איננו "נמצא" בחיפוש.

ישראל": "הלימוד בתורה אשר יקרא לימוד הוא ללמוד בחריפת הדעת [גיפטיג (=ארסיות)], כל אחד מחזיק בכל עוז סברתו. הלשמה היא שקיטת הרוח אם כדבריו ואם כדבריו חבירו להיות שווה בעיניו, והמה כמעט דברים מתנגדים זה לזה. לזאת הורונו חז"ל איך להתנהג כמאמרם קידושין דף ל' אפילו האב ובנו הרב ותלמידו שעוסקין בתורה בשער אחד נעשים אויבים זה את זה ואינם זזים משם עד שנעשים אוהבים זה את זה שנאמר את והב בסופה כו' ע"ש. **האיבה בראשונה היא בחי' הלימוד בחריפות הדעת גיפטיג כנ"ל והאהבה בסופה היא בחי' הלשמה לבטל כל אחד דעתו לילך אחר הרוב או הגדול או לעמוד כל אחד בדעתו** כמו עשו בית שמאי כדבריהם כו' יבמות דף י"ד על פי הגדרים המבוארים בגמ' ופוסקים בזה אכן בהנהגת חיבה וריעות היא בחינת הלשמה. לקיים: 'האמת' היא בחינת הלימוד להגיד ולחזק כל אחד סברתו הנראה נכון בעיניו, 'והשלום' היא בחינת הלשמה 'אהבו'..."

וכפי שכתבנו בטעימות דף יז על "מסתפינא מחבראי" ומידת "דקדוק חברים".

הגאון רבי יחזקאל ברטלר זצ"ל התקרב מאד אל החזון איש בבחורותיו, והיה לומד עמו רבות. במהלך הלימוד היה ר' חצק'ל צועק צעקות גדולות על החזון איש... [אמרו שגם היה צועק עליו "עם הארץ", והחזון איש היה נהנה מאד... אבל אינני מאמין לזה]. והנה, מקורבו של החזון"א ר' יעקב שכטר ביקשו להמליץ לו על חתן לבתו, החזון"א הציע את ר' חצק'ל, אבל אשתו הצדקת של ר' יעקב שכטר התנגדה: **היא ראתה כמה פעמים איך הבחור הזה צועק על החזון איש... אין לו דרך ארץ!..** אך החזון איש אמר להם שאין להם מה לדאוג – "אורייתא קא מרתחא ביה"... ואכן, לקחו לחתן לבתו והיה להגאון העצום ר' יחזקאל ברטלר זצ"ל.

דרכי העבודה | מעלת ה"התבודדות": לפגוש את עצמך

בגמרא שלנו כתוב שהפרישה מהקירבה אל האשה נקראת "התקרבות", התקרבות אל עצמך. **"קרב אליך – אל תיגש בי".**

כתוב כאן שכאשר אדם נמצא עם אחרים, הוא לא קרוב אל עצמו. כאשר הוא מתרחק מאחרים "אל תיגש בי" – הוא פוגש את עצמו "קרב אליך". על זה אומר הפסוק "לא תקרב" אל עצמך, תישאר איתה, כדי לא לפרוש חי.

רבי ישראל סלנטר היה אומר שאדם יכול להסתובב מאה ועשרים שנה בעולם הזה, לפגוש אלפי אנשים, אבל **רק איש אחד** לא לפגוש אפילו פעם אחת: אותו עצמו... כי כאשר אדם פוגש מישהו אחר – הוא כבר לא קרוב עם עצמו.

יש אנשים שכל כך פוחדים לפגוש את עצמם, עד שגם כשהם

אבל אין יכולים לשבור אותי, **כי מה שלא תגידו: גוי אני לא!** ונתעוררתי מן השינה. ואז ראיתי באמת, שזו הכוונה הכי טובה. אדם צריך לדעת, אפילו אין לו שום דבר רק שלא עשני גוי – זו השמחה הכי גדולה, ואין עוד שמחה יותר גדולה מזו, שלא נבראתי גוי..."

דרכי העבודה | אין דביקות בלא הנאה!

לדעת אביי אנו רואים דבר פלא: למרות שבכל מקרה הוא עובר ביציאתו משום ביאת נדה, מכל מקום עדיף שישתהה עוד ועוד בביאת איסור ויעבור בכל רגע על חטא חמור, בשביל שתהיה לו פחות הנאה ביציאתו! היתכן?!

מוכרחים אנו לומר שתוספת הנאה משמעותה – תוספת קירבה. כשם שתוספת זמן ביאה – מוסיפה על האיסור, כך תוספת איכות הביאה – מוסיפה על האיסור. ולכן אסור לו ב"קום ועשה" לפעול פעולה שמוסיפה על האיסור.

הוא אומר, הקירבה בעריות לא נובעת מהקירוב הפיזי אלא מההנאה ההדדית. והדברים מפורשים ברש"י בסנהדרין נח, ב שהטעם שכן נח פטור על ביאה שלא כדרכה באשת חבירו כי אין זו "דביקה": "שלא כדרכה – אין כאן דבק, שמתוך שאינה נהנית אינה נדבקת עמו".

זה לקח גדול לכל סוגי הדביקות והחיבורים. **בשביל שיתקיים בנו "ודבק ליבנו במצוותיך" אנו צריכים ליהנות מהמצוות, בשביל להיות "דבוק בה" צריך להתענג על ה'.**

דקדוק | מדוע חוזרת הגמרא על ייחוסם שני האחים

הגמרא מתארת את הוויכוח בין רבי יונתן בן יוסי בן לקוניא לאחיו רבי שמעון בן יוסי בן לקוניא. אינני יודע מדוע הגמרא מאריכה לחזור על הייחוס של כל אחד מהם, ולא כתבה בעא מיניה רבי יונתן בן יוסי בן לקוניא מרבי שמעון אחוהי. אשמח לקבל תשובות מהקוראים היקרים.

דרכי הלימוד | ללמוד ב"ארסיות"!

בגמרא שלנו אנו מוצאים דבר מפליא, רבי שמעון כעס על רבי יונתן שאינו יודע את המקור לאזהרת ביאת נדה, עד שזרק עליו רגב אדמה...

הרי זה מזכיר את דברי אדונינו רבי ישראל סלנטר ב"אור

את עצמו ע"י זה. נדמה לי שדברים אלה הם צריכים להיות הקדמה לכל העבודה שלנו באלול צריך להבנות עם השעות האלה שהאדם מתבודד, ואפ"י מי שיתחיל לעשות את זה **וישב עם עצמו חצי שעה ויהיה לו משעמם, ואז הוא יכיר את עצמו כמה הוא רחוק מעצמו שהוא לא מכיר את עצמו**, ואז ימשיך עם ההתבודדות הזו עד שיתחיל להכיר את עצמו ואז יצא מזה בנין האדם כמו שצריך להיות..."

וורט | כיצד לומדים מאיסור שתיית יין את מעלת שתיית יין
בהבדלה

הגמרא דורשת שכל המבדיל על היין במוצאי שבתות הויין לו בנים זכרים, מכך שכתוב בפרשה של שתויי יין "להבדיל בין הקודש ובין החול... אשה כי תזריע וילדה זכר". בפשטות זה פלא, הרי בפסוק כתוב שם **לא** לשתות יין כדי שיוכל להבדיל בין הקודש ובין החול, ואיך נרמז כאן **כן** לשתות יין כדי להבדיל בין הקודש לחול.

אני רוצה להציע הסבר: ידוע מהקדמונים שה"עבודה" של מוצאי שבת היא להמשיך מהאור של שבת קודש לתוך ימי החול הבאים. והנה, מאחר שכתוב שעל ידי שתיית היין לא יכולים הכהנים להבדיל בין הקודש ובין החול, נמצא שכאשר יהודי בשעת ההבדלה שותה יין הרי הוא מחליש במשהו את ההבדלה בין השבת לימות החול, ונותן לאור השבת לפרוץ אל תוך ימי המעשה...

אם נכונים הדברים, יובן מדוע סבר רבינו הגר"ק שסגולה זו מועילה רק ביין ולא במיץ ענבים (והרי רבו החזון איש היה שותה תמיד רק מיץ ענבים). כי סגולת היין היא דווקא ביין המשכר שאותו אסרה תורה בפרשה שם על הבא להבדיל בין הקודש ובין החול.

נאלצים להיכנס לחדר בבידודות, הם לוקחים איתם עיתון או ספר, שמא חלילה וחס ימצאו את עצמם עם... עצמם.

רבים סבורים ש"התבודדות" היא "דרך חדשה" של מוהר"ן מברסלב, אבל לא כך, מעלת ה"התבודדות" האריך בה כבר רבינו אברהם בן הרמב"ם בספרו המספיק לעובדי ה' וכתב שנהגו בה כל אבות העולם. בביאור הלכה סימן תקע"א כתב בשם האר"י הקדוש: "כל מה שתמצא בסיגופים כו' לא נזכרו אלא למי שאין עמלו בתורה אבל מי שתורתו אומנתו ויודע דעת ויראת ד' לא יחלש ולא יתבטל מלימודו **אך יום אחד מן השבוע יתרחק מבני אדם ויתבודד בינו לבין קונו ויתקשר מחשבתו בו כאלו כבר עומד לפניו ביום הדין** וידבר לאל ית' כאשר ידבר העבד אל רבו ובן אל אביו. והעתיקו זה האחרונים..."

רבינו המשגיח רבי שלמה וולבה נ"ע, היה בנפשו העניין הזה שיהיה זמן קבוע לעבוד ה' שהוא עם עצמו לבדו:

"...צריך כל אדם משלנו פעם בשבוע שעה אחת בידדות עם עצמו, לטייל קצת, לחשוב עם עצמו, וכך במשך הזמן אדם יתחיל להכיר את עצמו, ואז כבר ישאל את עצמו מה יצא ממנו בחיים? מה עליו לעשות בחיים? ובזה אדם יכול לגדול... אם אדם לא בנה את עצמו כאמור הוא יכול להיות למדן גדול אבל ת"ח לא, גם לימוד המוסר לא מספיק לזה, אם אדם לא חשב על עצמו כי זה לא יגיד אליו משהו. זהו דבר גדול מאוד. יכולים לראות בצער גדול איך בכל רגע בפנימיה, בבין הסדרים, בחדר האוכל, הבחורים מדברים ביניהם או שומעים משהו, אין רגע אחד שבחור נמצא עם עצמו, וזה אסון גדול לכל ההתפתחות שלו... באיזה פעמים בשבוע להתבודד, ורק כך אדם גדל. זה דבר גדול מאוד. זה דבר כ"כ עיקרי, כי זה בונה את האדם. אם יש לו זמנים שהוא עם עצמו הוא יכול לחשוב על העתיד שלו, מה הוא יכול לעשות בחיים ואיך יגיע לשלימות, כל זה אדם צריך לחשוב על זה וזה ממריץ אותו בחיים לבנות את עצמו להשתמש בכל המידות הטובות שבו. כל זה רק אם אדם היה חי עם עצמו. כמוכן, זה לא סתירה, כל אחד צריך להיות חבר טוב עם כולם, זה ודאי, אבל לא לשכוח